

Inserati se sprejemajo in veljajo trispodna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati veljajo:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji veljajo:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvemski delje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Nemštvo in grof Taaffe.

II.

Današnja doba je doba sporazumljenja. Grof Taaffe je za cilj svoje politike postavil sporazumljenje avstrijskih narodov. Povsod so bili avtonomisti in Slovani pripravljeni sprejeti spravo z Nemci, še celo mnogo svojih pravic so bili pripravljeni žrtvovati ter so svoje zahteve, zmanjševali kolikor je bilo mogoče. Dobro so vedeli, da preostri boji strank več škodujejo, kakor koristijo. Najboljši predlogi so že večkrat pali samo zato, ker jih je stavila nasprotna stranka; nikoli se tega nismo ložej prepričali, kakor ob času liberalnega gospodarstva. Ali tako ne sme biti, le če vse stranke imajo pred vsem občni blagor pred očmi, je uspešno delovanje mogoče. Nemškutarji in nemški ustavoverci pa so se vstavljali vsacemu sporazumljenju. Kako vladno so ponujali zopet letos Čehi v Pragi spravo z Nemci, a kako osorno so jo ti zavrgli! In tudi v našem mestu, v naši deželi o sporazumljenju strank, dokler so vladali nemškutarji, ni bilo govora. Povsod se je zabavljalo Slovence, večini ljubljanskega in deželnega prebivalstva.

Zdaj, ko pride narodna stranka na krmilo, se bodo tudi prepričali med obema strankama pomanjšali. Nemci in nemškutarji bodo jeli spoznavati, da so tuji v deželi, ter se njim ne spodobi narodnjakom zabavljati. Obe stranki boste lahko skrbeli za mesto. Slovenci niso tako strankarski, da bi vse zavrgli, kar bi nasprotna stranka nasvetovala, če bo mestu in deželi koristno; to je celo priznal organ kranjskih nemškutarjev, ko piše, da je več del za mesto koristnih naredeb predlagala nemška stranka, ko so bili Slovenci v večini v ljubljanskem mestnem odboru. Narodnjaki so domačini, bodo tudi bolj skrbeli za domače ljudi, nego nemškutarji in prišli Nemci. Do-

zdaj še za domačine službe ni bilo v deželi, zdaj se vé, da bo to drugače. S tem pa ni rečeno, da mislimo zatirati Nemce, temu hočemo z njimi mirno živeti, le da bi oni v deželi gospodarili, je, kakor mora vsak priznati, nenaravno in se ne more trpeti. Koliko nemških Švicarjev živi v našem mestu, in ljudstvo jih spoštuje, ker se ne mešajo v politične boje.

Nekteri se bojé, da bi zdaj na rotovži ne nastali škodljivi prepri, kakor o času županstva pokojnega dr. Coste. Če vse okoliščine natančno prevdarimo, se nam tega ni bati. Sedaj niso več ustavoverci na vladnem krmilu, ter naši nemškutarji dobro vedó, da od Taaffejeve vlade nimajo nikake pomoči pričakovati. S pasivno politiko bi le prisilili vlado, razpustiti mestni zbor in razpisati nove volitve. Pri novih volitvah bi pa Slovenci dobili gotovo zopet večino. Poslednje volitve so nemčurje lahko podučile, da je narodna stranka sedaj izvrstno organizirana, ter da se njih nagajivi vpljiv vedno manjša, kakor nasproti zaupanje narodnjakov v celem mestu raste. Zato še misliti ne moremo, da bi nastopili naši nasprotniki to za nje nevarno pot, ker bi se še bolj vladi zamerili. Nekaj časa bodo še nasprotovali, ali sprevideli bodo, da so tek časa in narodne želje silnejše, kakor njih nasprotovanja. (Nima kdo; sta le še dva v zboru. Vr.)

Še manj verjetno je, da bi nemški poslanci deželnega zbora odložili svoje mandate. Pasivna politika bi za nje bila naravnost pogubna. Še Slovenci so s svojo pasivno politiko sebi neizmerno škodovali, treba je bilo mnogo let trdega dela, da so se zopet utrdili. Zato ne bodo pasivne politike nastopili, dokler bodo imeli še kaj upanja na svojo stvar. Pasivna politika bi bila znamenje, da so nemškutarji že popolnoma obupali nad svojo bodočnostjo.

Nam bi pa pasivna politika naših nem-

škutarjev le koristila. Konec bi naredila vsem strankarskim preprirom v beli Ljubljani. Nekaj časa bi se nemčurji sicer še košatili po ljubljanski kazini; ali ker bi se nikdo za nje več ne zmenil, bi kmalo vtihnili in — zginili.

Znano nam je, da naši nasprotniki v boji proti nam niso, da niso bili izbirčni v sredstvih. Njih časniki, pred vsem pa graška „Tagespost“, „N. Fr. Pr.“ zlasti domači listič, ki bi se ga nemškutarji sramovati morali, zabavljajo pri vsaki priliki na Slovence. Radi bi slovensko ljudstvo razdražili, ali pri naših Slovencih ne bodo kaj dosegli. Kadar bo enkrat izginil prvotni vtis njih padca, ter bodo videli spravljivo obnašanje Slovencev, se bodo njih srca umirila, da bodo mogli objektivno presoditi položaj, bodo tudi podali roko k narodni spravi. Upanje k temu je tem večje, ker znani zagrizene, dr. Schrey, ni dobil sedeža na ljubljanskem rotovži, ter se zdaj še odpovedal deželnemu poslanstvu. Mestne in deželne volitve so položile temeljni kamen k sporazumljenju vseh Kranjcev, in spravljivo postopanje ministerskega predsednika grofa Taaffeja, kateri hoče sprijazniti vse avstrijske narode, na Kranjskem, ni bilo brez uspeha in upamo, da tudi v drugih deželah v cesarstvu ne bode brezuspešno.

Rektor Wedl in dekan Exner *)

na dunajski univerzi dobila sta od ministerstva za poduk gledé Maassen-ovih kravalov zaslužen grajo. Ministerstvo jima očita, da nista korektno postopala. Vzrok te javne graje ni le v malomarnosti rektorja in dekana za časa kravalov iskati, temveč on tiči v odobravanju postopanja dekana Exnerja nasproti

*) V prvih poročilih je bil Exner včasih v naglici tudi rektor imenovan, kar pa ni. Bodi s tem znota popravljena. Vred.

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Bohinj-ali Böhénj? To bi bilo za zajutrak človeku, če družega nima. Ali s kom boš to premleval? S kočijažem? Ta ima svojega kouja na vajetih. Z žensko, ki se s tabo pelje? Res, precj obširna je, prava „mati“, in v voz je navalila tudi toliko reči, da komaj noge stegneš; še kruha je vzela seboj, akoravno ga ni po poti jedla.

„Vi ste pa res čudna, mati, da vlačite toliko kruha seboj“ — rečem jaz, — „se bom raj vrnil, če je v Bohinji lakota.“

„Ej“, — se oglasi postilijon — „z babami je zmiraj tako. Če ne vozijo seboj kužkov ali mačie, imajo kaj družega, kar ljudem napotje dela. Pa mislite, da taka kijklja po

poti kedaj kaj za vino dá, naj bo še tako mraz ali še tako vroče? Nikoli, prisežem na to. Še grdo gleda, če se konj pri kakem koritu vstavi, da pije.“

Ali misli kdo, da je na to „mati“ kaj rekla? Prav nič. Zdaj pa veš človek, v kaki družbi da sem bil.

Toda meni je vse dobro, nekaj sem slišal od nekega krojača, da se iz vsake „flike“ dá kaj narediti, če družega ne, jo pa tje vržeš. Moja tovaršica ni bila ravno taka, ogovorila me je celo nemški (sit venia verbo, pa kaj more ona zdaj za to, da bolje ne zna!), a ko je zvedela, da jaz ne znam čisto nič tega jezika, je poskušala dremati in to mi je bilo všeč.

Bohinjski poštni voz je zelen, kakor kušar, in tako zaprt, da moraš zmiraj vpogovati vrat, če hočeš kaj videti. Vsesti bi se moral toraj na streho, če bi hotel opazovati posameznosti

in mikavnosti soteske proti Bohinju. Ali čemu? Komu boš pripovedoval vse, kar si tu videl? Kdo si pa tudi, ki moreš vse to divje-velikansko popisati komu, kdo je, ki te ume, če ni tega videl? Saj se takih šotesk, takih skal, takih strmin, plazev, drč, pik, slapičev vstraši še fotograf, ki ima v svojem stroji vendar moč, vse to hipoma vjeti in pridržati.

Ali boš morda potoma opazoval Savo? Ej, pusti to! Čista, deviška je, vije se tu in tam po ovinkih, dere, vrši, prši, se skriva, potem zopet bobni in če jo pogledaš, ko je pritekla po vseh svojih krivih in ravnih potih, po širjem in ožjem, po globinah in plitvinah, po senci in solneu v široki plan, jasna je, čista, kakor sama nedolžnost, neoskrunjeno devištvo. Prav izgled gorenjskim dekletom! To je ta Sava, ki teče z Bohinja. Mrzla ali studena je tudi res pač in slišal sem pred več letmi praviti, da so gorenjska dekleta tudi taka. Dobro, naj se

rogovilastim pobalinom od strani akademičnega senata, pa tudi odobravanje kravalov samih, n. pr.: „No zdaj ste že zadosti izrazili svoje misli“ itd. Rektor Wedl je pa po dokončanih kravalih (kajti poprej ga ni bilo od nobene strani videti) profesorju Lorencu, ki se je za žaljeno čast univerze in njenih profesorjev javno potegnil in izrazil, da bi se to pod njegovim rektoratom ne bilo nikdar tako brez kazni zgodilo, k sebi poklical ter je po disciplinarnem potu odgovor na ono izjavo od njega tirjal, češ, s tem je Lorenc žalil rektorjevo čast in dostojanstvo, in naj se zaradi tega opraviči, sicer bi moral rektor stvar akademičnemu senatu predložiti. Lorenc mu je pa kratko odgovoril, da ima disciplinarno pravico čez profesorje edino le akademični senat in da on nikakor ni pri volji osebnega ukaza rektorjevega sprejeti. Ministerstvo je ukazalo, da naj se že ad acta spravljena disciplinarna preiskava zoper rogovileže zopet prične.

Visoki vladi moramo le pritrditi, da je prav in modro storila, ko je ukazala novo disciplinarno preiskavo zoper rogovileže. Kam pa naj pride, če bodo židovski in drugi fantalini tako razgrajali ter se učenjakom in profesorjem tako z zasramovanjem vstavljali, potem pa brez kazni ostajali? Lutrov komers kaže pot in konec, po kateri se hodi in kam se meni. — Dalje smo pa tudi teh misel, da naj se preiskava začne tudi o senatu, dekanu Exnerju, znabiti bi ne bilo napačno, če tudi o rektorju Wedlu, ker lauskega in letošnjega postopanja teh gospodov ne more nikdo in iz nobenega stališča odobravati in opravičevati. Za čast prve in stolne univerze, za čast akademičnega predstojništva in dostojanstva se mora vendar najprej skrbeti — sero medicina paratur.

Radovedni smo, kaj se bo li dunajskim vseučiliščnikom nemške narodnosti z dotičnimi profesorji vred zgodilo zaradi velezdajskega žvižganja na cesarja in državo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. novembra.

Avstrijske dežele.

Državni proračun za leto 1884 ima finančni minister Dunajevski že popolnoma izdelan. Prvikrat se menda v rednem proračunu stroški v soglasji z dohodki, za to pa prvi v izvanrednem poslednje za 40 milijonov presegajo. Ogromni ti stroški opirajo se na zgradbo železnice čez Arl, in na ono gališke in českomoravske povprečne železnice, ki mora bodoče

hodijo kopat v njo, da se ne bodo prekmalu ogrela za kaj, česar ni treba, posebno — — no, pa dosti o Savi in dekletih!

Cesta je dobro oglašena, voz drči, konjič je te poti navajen kakor kazalec ure, samo da gre tudi nazaj. Varen si toraj po poštnih vozovih, kajti predno bi se tak konj splasil, bo polž zbežljaj. In to je dobro, se vsaj lahko brez skrbi vsedeš na voz in zaspiš, če hočeš ali moreš. Zaspati pa jaz nisem mogel, ker je bilo premraz. Z Bohinja dol pihalo je namreč tako bodeče, burijno, rosno in krivjaško, kakor da bi bil kdo splasil ali razpršil Savice slap, razkrojil ga ter pihnil kot mrzlo soparico po dolini dol. Če imaš kosmat kožuh, dober si, a jaz ga nisem imel. Ob ovinkih je pač gorko solnce — vsaj verjel sem, da je gorko — pokazalo dobro voljo ogreti me, a ker smo le naprej in naprej drdrali, se s tem občečloveškim dobrotnikom nisva mogla dogovoriti toliko, da bi ne bil s svojo gorkoto dobro v stroj vzel.

leto plačana biti. Pokril se bode ta dolg po izdavanji 5% avstrijske papirnate rente. Nadjamo se, da se bode novo posojilo dobro splačalo, ker mu je produktivno podvzetje temelj.

Prerov arlškega predora vzbudil je po celem cesarstvu v trgovinskih in obrtniških krogih veliko radost; odprta je sedaj cesta naravnost iz Avstrije v Švico, na Francosko in Angleško, kar se je poprej potom velikega ovinka preko Bavarske goditi moralo. Tudi dandanašnja tehnika praznuje praznik zmage človeškega velikega uma nad surovimi močmi. Človek, igrača proti velikanu Arlu — pa ga po sredi prevrta, ker si ga drugače s poti ne more spraviti!

Vstaši napadli so v **Krivoščtji** trdnjavo orožniško kosarno. „Politik“ pravi, da je to trdnjavo Dragalj; kolikor je nam znano, so naši vojaški inženirji trdnjavo Dragalj z dinamitom razsuli, ker za nas ni imela nobenega pomena, upornim Krivoščajcem je bilo pa vedno priročno gujezdo. Bilo je toraj 30. oktobra, ko so ponoči vstaši pritihotapili, orožnike napadli in se dve uri z njimi bojevali. Ko je pa došla pomoč od družih orožnikov, popihali so jo čez mejo v Črnogoro.

Kdo bo hrvaški ban? Na Dunaji so zborovali ogerski ministri in tudi baron Filipovič je bil navzoč. Rekel je, da prevzame bansko dostojanstvo, ako vlada tega želi in njegovo imenovanje ceni, toda pod pogoji, da mu ogerska vlada iz ozira, ker je on kakor ban hrvaškemu deželnemu zboru odgovoren, tudi o tistih zadevah, ki po pogodbenem zakonu v področje ogerske vlade spadajo, vselej o pravem času svoje namere sporoča, da se tako neprilichnosti, kakor je bila poslednja grbna afëra, že za naprej onemogočijo. Filipovič je svoje zahtevanje tudi pismeno predložil. — Prišel je glas, da Madjari tega ne morejo sprejeti, in da so se z Molinaryjem jeli pogajati. Kakor so pa najnovejša poročila, bodo menda vendar le Filipoviču odjenjali.

Preki sod (Standrecht) je razglašen v komitatu oseškem in požeškem v Slavoniji, je pač preveč roparjev.

V Galiciji so razmere med Poljaki in Rutenci od dne do dne veselejše. Iz tega spozumljenja prvi sad se je tudi že javno pokazal. Odkar je v deželnem zboru edinst in spravedljivost se naselila, on vspešno za blagor dežele in obeh narodov deluje. Osobito na šolstvo obrnil je ondašnji deželni zbor pozorno svoje oko. V najmanj desetih letih dobile bodo vse občine, ki sedaj še nimajo šol, svoje učilnice in število teh ni ravno malostno, kajti 2413 občin je po Galiciji še dandanes brez šole. 2453 šol po starem kopitu, bodo se po novem uzoru preosnovali.

Vnanje države.

Ruski položaj jako v določnih barvah slika „Petersburskija Vedomosti“, ter pravi, da je Rusiji, kakor živemu velikanu, pred vsem

Pripeljali smo se do vasi Nomenj. To je pa vse turško. Mar ne? Le pogled, toliko zlato-rumene turšice ti visi ob hišah in tako lepa je videti, da bi kar vsedel se s svojim telesom pod njo ter čakal, da ti bo v usta vsipala se. Zares, kar surovo bi človek zobal. In to je hiša za hišo, povsod enako. Bog blagoslovi! Samo če je ne bo treba prodati zavoljo davkarja v Radoljici, ki ima tudi tukaj vsako hišo zapisano. Naj vam vse to ostane, ljudje pohlevni in delavni! Kedar vas zapade sneg, ne bote stiskali praznih želodcev, ampak žganec bo, saj imate okoli hiš naloženih tudi drv in posebno planinskih štorov. In štor v peči, na mizi žganec, pa naj tuli okoli hiše leden veter, naj se iz snega ne vidi dimnik, prezimel boš in se ujsal ob peči ter hajkal pod odejo, če prav ne bo pretežka. Gorka peč in pa mati, ki v nji kaj skuha, — pa naj pride zima kakoršna koli!

Res je lepa ta rumena vas. To so kmetje

primerne gibanja potreba, toda ne v liberalnem in ne v konservativnem, temveč edino le v progresivnem (napredovalnem) oziru. Vsak organizem se okrepča po napredku in zaostajo v počitku. Da vsi slovanski rodovi na Rusijo gledajo, je vzrok temu edino le slučaj, da je Rusija edina prosta slovanska država, ki skrbi in bo, da se na Balkanu red in mir naseli in varnost vtabori. Kakor bode ta trojica (red, mir, napredek) ondi svoje bivališče nastavila, prišla bo za-njo omika sama na Balkan.

Iz Varšave se naznanja, da je 8. t. m. v Marijinem zavodu, vzgojilišču za deklice višjih stanov, kjer so pred kratkem zaprli učiteljico in nekaj učenk in našli nihilistično tiskarno, nastal ogenj, ki je vse notranje pokončal. Sum leti, da so nihilisti to naredili, da bi uničili pisma, ki bi dokaj ovadila policiji.

V Rimu je sedaj več škofov in bogoslovcev iz severne Amerike, ki se posvetujejo, kako zboljšati cerkvene razmere v zedinjenih državah severne Amerike. Katoliških duhovnov je sedaj tam 7000, katolikov 8.000.000, tedaj šestino vseh prebivalcev. Cerkevno življenje se malokje tako veselo razcvita, kakor unkraj oceana, posebno pa povzdigujejo cerkveno življenje samostanske družbe, ki skrbé za vzgojo mladine in bolnikom strežejo, kar jih tudi pred svetom povzdiguje. Sedaj gre za to, da se škofije tudi po kanoničnem pravu vrede, ker tako ne more biti tam, kakor je po misijonih. Tukaj gre najprej za to, da se postavijo načela drugim takim sklepom. Leta 1884 se ima sklicati shod vseh škofov v severno-amerikanskih državah. — Vendar vse te okolnosti katolikov ne zazibljejo v brezskrbnost. Škofje cerkvene okrajine v Novem Jorku so pred nekaj časom izdali pastirski list posebno zanimiv in važen. Ko v začetku povdarjajo, kako se je katoliška cerkev povzdignila v zedinjenih državah, pa tudi ne prikrivajo nevarnosti, ki jo žugajo vernim. Take nevarnosti nastanejo iz namešanih zakonov, iz brezverskih šol, slabega časnikarstva in skrivnih družeb. Z vso zgovornostjo nagovarjajo tukaj škofje stariše, da naj pošljajo otroke v katoliške šole, ravno tako živo jih spodbadajo, naj podpirajo katoliško časnikarstvo. V ta namen navedejo slavne besede Pija IX., ki pravijo: Božja previdnost je v sedanjem času katoliškemu časnikarstvu izročila važno in imenitno opravilo; kajti nji pripada nalog, da ohranja načela pravega reda in zveste vere tam, kjer se še niso pogubila, da jih ohranja, izleče iz pozabljivosti in temote, kamor jih je pahnila brezbožnost ali verska unemarnost.

Notranje trdnjave okoli **Pariza** mislijo podreti, da bode prostor, kamor bi postavili zdrava stanovališča za delavce. A te mislijo podreti le takrat, kadar v dvojni vrsti unanjih trdnjav zgrade še nekatere prostore. Da se strah odvrne, bi bilo potreba postaviti kakih štiri ali pet trdnjav, vsaka bi stala 1,200.000 frankov. Zbor bi tedaj moral dovoliti najprej

in taki so vsi Bohinjci. Doma so, kaj jim je mar drugi svet! Če bi ne bilo davkarjev in sodnij, morda bi se ne brigali za pot v Radoljico in dalje. Pač! Ne prenašlo, drugače bi se utegnili zlasati, ker ni vse tako. V Bohinj zahajajo tuje, pa ne berači. Tudi je še „obrt-niško društvo“ tu, ki jemlje in je po večem že vzelo tem krajem prvotno mikavnost, naravno posebnost. Saj ni več tako, kakor je bilo, zdaj se ne moreš več vleči na gorsko senožet ali sestri v planinski gozd pa reči, da te ne bo dobil kak človek, ki ima sukno po mestno vrezano, naj bo to že gozdnar ali kdor koli; človeška lakomnost je zdaj objela že najširneje planjave kakor najvišje gorovje. Saj je že sivi Triglav nekako pod varstvom, da ne moreš neopazovan ná-nj in jaz bi se kar nič ne čudil, če bi tam gori kje pri sedlu napravili „šrango“ za popotnike in divje keze.

(Dalje prih.)

6 do 7 milijonov frankov, da se popolne te unanje zatrdbe.

Iz Hongkonga se 7. novembra poroča, da je admiral Courbet napad na Bacninh za toliko časa odložil, da se riž požanje in da se ceste nekoliko vtrdijo, po katerih se bodo težki topovi vozili. Kitajska posadka se na obupno obrambo pripravlja. Brž ko ne bodo Francozi svoje operacije še le prve dni družega meseca pričeli in ima kitajska posadka do takrat zadosti časa, da se premisli in odloči ali za boj ali za milost sovražnikovo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 14. novembra. Mnogo koristnih nasvetov prinesel je cenjeni „Slovenec“ tikajočih se olupšave mesta. Dovolite, da tudi jaz malenkost pridenem, pa druge baže. Mislite, da bi si Ljubljana res nekaj pridobila, ko bi ljubljanskim premogovim hlapcem slovenske jezike naročili ter jim jih za sedanje zamenili, da bi svoje črno blago v slovenskem jeziku potrebnemu občinstvu ponujali? Naravnost povem, da je velik škandal za naše slovensko mesto, da premogarji v vsaki ulici, na vsakem vogalu s pokvečeno besedo „štájn“, „štájn“ itd. kričé in nepokoj delajo. V privatnem občevanji se ne more nikomur zapovedati, naj govori nemški ali slovenski, takim pa bi se menda že smelo zapovedovati, naj slovenski govore in naj ne žalijo ušes s takimi pokvekami. Se vé, da se mestni odbor ne more zaradi tega sklicevati, a prav bi pa le vsakako bilo, ko bi se mestnim strežajem naročilo, da bi o priliki take razgrajalee privatno posvarili, naj ne kričé tako zverinsko in naj kličejo rajše „premog - premoga“ kakor pa „štajnkolén“.

Če so se Lahji navadili, da v slovenskem jeziku svoj „sladoleđ“ v jako harmonični melodiji ponujajo, se bodo tudi hripavi hlapci domačega „premoga“ navadili in ga mesto pokvečenega „štajnkolén“ oklicovali. Kaj si morajo pač tujei misliti, ki k nam v Ljubljano dohajajo in neko nikomur podobno kričanje slišijo, ter povsodi le nemške napise beró! Kaj družega, kot da je Ljubljana „urtevtensko“ mesto kljubu narodnega središča.

Še nekaj: Bog mi pomozí, da postanem trgovec ali obrtnik, si odmah čisto slovensko firmo nad vrata postavim brez vsake nemške pritikline, kakor se to n. pr. v Belgradu in še kje nahaja, in vendar trgovci dobro trgujejo; da si tudi je v Belgradu jako mnogo Nemcev, in vendar nobene čisto nemške firme razun na — nemškem konzulatu. Zakaj bi v Ljubljani tako ne moglo biti?

Iz Ribnice, 11. novembra. (*Vprašanje do slavne vlade gledé obrtnijske postave.*) V ponedeljek 5. t. m. so bili skoraj vsi kovači našega okraja povabljeni k okrajnemu glavarstvu, ki je imelo tukaj svoj mesečni vradni dan. Vprašani so bili za patent in zlasti za pravico konje kovati, in naložena jim je bila za kovanje konj denarna kazen in ob enem naznanjena prepoved še dalje konje kovati. Nekteri kovači morali so že lani plačati tako kazen. Ni mi treba praviti, da je to za kovače hud vdarec, ali še huji je za posestnike, ki skoraj ne bodo vedeli, kje bodo svoje konje kovali, ako obvelja ta prepoved.

Radi bi toraj vedeli, kaj je vzrok temu ravnanju? Ali ga je morda provzročila nova obrtnijska postava, ker vštéva kovanje konj med koncesijonirane obrtnije? Spominjam se pri tej priliki obravnav o novi obrtnijski postavi, ki so bile o svojem času obširno popisane v „Slovencu“ od državnega poslanca g.

Kluna, ki je ud obrtnijskega odseka v državnem zboru, in toraj dobro vé, kaj se je tam godilo. Naj to ob kratkem posnamemo.

Slavna vlada je v novi obrtnijski postavi med koncesijonirane obrtnije sprejela tudi kovanje konj, ki je bilo po stari postavi prosta obrtnija, dovoljena vsakemu kovaču. Toda naši poslanci so se temu upirali in so povdarjali, da utegnejo nastati za konjerejce velike sitnosti, ako navadni kovači ne bodo smeli kovati konj, ampak samo oni, ki so se izučili v podkovskih šolah. Poljski poslanci so omenjali, da bi morali tam po 5 ali 6 dni daleč goniti konje, predno bi našli takega kovača. Predarelski poslanci so pa še povdarjali, da bi tam ne imeli nobenega takega kovača, in ko bi ga hotli dobiti, bi morali dotičnega v šolo poslati v Gradec, ker bližej take šole ni. Vsi brez razločka so pa trdili, da kovanje konj je praktična spretnost, ki si jo lahko pridobé navadni kovači, in da lastniki konj najbolje vedó, kdo je dober kovač, ker slabemu noben ne bo svojega konja dajal kovati, da bi mu ga spridel. Tudi je dostikrat nujno potrebno, konja precej podkovati, da si ne oblomi rogá in ne otere nog, predno ga človek po slabih in kamnatih potih prižene do koncesijoniranega kovača. Ti od naših poslancev tolikanj povdarjani razlogi pripravili so ministra, da je v obrtnijskem odseku in v državnem zboru pri obravnavi o koncesijoniranih obrtnijah javno izrekel, da bode gledé dosedanjih kovačev in kovanja konj ostalo pri dosedanjih navadi, in da vlada kovačem, ki kujejo konje, ne bode delala nobenih sitnost in ovir. Ta izjava je potolažila poslance, ki so se za trdno zanesli, da bodo gospóške tudi dejansko ravnale po teh ministrovih besedah. Toda prej omenjeno ravnanje s kovači ribniškega okraja se s tem ministrovim pojasnilom ne vjema, in ljudstvo se po nepotrebnem vznemirja, ker čuje, da svoje živine več ne bode moglo kovati pri svojih navadnih kovačih. S tem se pa tudi vzbuja mržnja in nevolja do nove obrtnijske postave, ktere dobre določbe bodo ostale brez koristi, ako gospóške pri njenem izvrševanju ne bodo ravnale previdno. Zato si drznemo do slavne vlade staviti ponižno vprašanje: Hoče li za to skrbeti, da bodo gospóške gledé kovanja konj ravnale po izjavi ministri in ne bodo napravljale sitnost in ovir onim kovačem, ki so dozdej konje kovali, in katerim je občinstvo ravno s tem dalo spričevalo zmožnosti, da jim je brezskrbno zaupalo svojo živino? In ker so zaradi tega kovačem naložene denarne kazni neopravičene, vprašamo nadalje, hoče li slavna vlada skrbeti, da se te globe ustavi, ter že plačane kazni onim povrnejo, ki so jih morali že plačati?

Z Dobrne, 15. novembra. (*Zima.*) Letošnje jeseni smo mraz imeli samo še dvakrat. Prva slana nam je na dušni dan poparila zelenjad, zrelo listje je nagloma začelo padati raz drevje. Na praznik sv. Martina so hribi po naši okolici ob severni strani dobili belo obleko, vsled česar smo sledečega jutra čutili mraz 3° R. Danes zjutraj pa je oko tudi po dolinah opazilo svet zavít v tenko snežno ogrinjalo, ktero je do večera zginilo, da mu ni bilo več sluha ne duha. Vendar, kakor se kaže, prikimala je zima.

Še neka druga zimska doba traja že dolgo, vzlasti na slovenskem delu Štajara, to je zima narodna. Tudi ta nam še vedno prihaja „od zgoraj“, od hribov nenaravnih. — Pri tukajšnji šoli n. pr. so manjkali nekteri učni predmeti: tehtnica, uteži itd. Okrajnošolski svet je

zahteval, da se to mora pripraviti. Tukajšnji šolski odbor je odgovoril, da bo sčasoma že poskrbel vse, kar mu na enkrat ni lahko storiti.

Dospel je drugi opominj. A da bode gotovo vse v redu, kakor to zahteva zdrava pedagogika, je krajnošolski načelnik tisto ne v našem kraju bivajočo osebo, ktera je v naši šoli zasledila rečene pomanjkljivosti, pooblastil, da blagovoljno naroči potrebne reči. Pred nekterimi dnevi jih je pošta prinesla — z Dunaja. Dopisnik misli, da bi se takšni predmeti zmogli tudi kje pri kateri domači firmi, v Ljubljani ali, če že hočemo, v Gradci. Saj so nam domačini najbližji in pred ostalimi podpore vredni.

Drugo, kar se pisatelju teh vrstic — izvestno, da ni osamljen — čudno dozdeva, je ta okoliščina, ker je velecenjena osebnost, kteri pedagogična načela niso neznana, naročila nemške pole zgodovinske za naše slovenske otroke! Kaj je na omenjenih polah? (Okr. šolski svet piše „geschichtstafel“.) Tiskana so z velikimi črkami imena posameznih vladarjev, a pod temi se v nekoliko vrsticah priobčujejo najvažnejši podatki iz njihovega življenja. In vsaka pola navadne velikosti stane brez poštarine celih 33¹/₃ kr. Denar je toraj popolnoma zavržen, — svarilo za šolske odbore, ki še bodo te tiskovine naročevali.

No, če so omenjeni listi že neobhodno potrebni, brez dvombe je sveta dolžnost šolskih oblasti, katerim mora biti mar za pedagogična vodila, da za naše šole priskrbijo slovenski prevod, če ga sploh že niso, o čemur kakor pedagog skoro ne moreš dvomiti. Ker pa nečemo nikomur delati krivice, zatoraj recimo: Mogoče je, da je dobrotljivi naročevalce pozabil nalašč zahtevati slovenski ali vsaj dvojezični tekst. Tako bi odpadla krivda, a ne denar, po nepotrebnem zavrženi. Še to bi človek pregorel, ali — kaj je s principom, z načelom pedagogičskim?

Iz opisanega je razvidno, da bodo imenovane pole samo nápoto delale na steni kakor marsiktera druga; na pr. za tiste tablice o živalstvu — šte. XV. — bi boljše bilo, ko bi nikdar ne bile med svet prišle; če jih je že kateri učeneec prebiral, imamo se zahvaliti samo nemškemu tekstu, da jih bralec ni razumel.

Do sedaj še je za vsako zimo nastopila vzpomlad, ne vemo pa, bode li kedaj prenehala politiška ali*) pedagogičska zima.

Domače novice.

(*Preklic in naznanilo.*) Občni zbor duhovnega podp. društva ne bo 19. t. m., kakor je bilo prej naznanjeno, ampak bode 21. novembra ob 3. uri popoldne v knezoškofjski sobani. — Spored je sledeči: 1. Nagovor podpredsednika; 2. poročilo tajnika; 3. posamezni nasveti; 4. volitev računskih pregledovalcev; 5. volitev novega odbora. — Prečastiti gg. udje so prošeni, naj bi se zbora obilno vdeležili, da bi ne bil nesklepčen.

(*Mil. gosp. knezoškof*) so za cerkev Jezusovega Sreča darovali 1000 gold.

(*Občni zbor konjerejskega odseka*) kranjske kmetijske družbe bo 22. t. m. v magistratni dvorani. Razen upravnih predmetov je na dnevnem redu tudi volitev novih odbornikov.

(*Iz sinočne seje mestnega starešinstva.*) Gospod župan je naznanil, da prošnja mestne

*) Ta veznik se za svoj „avancement“ ima zahvaliti žalibog celó šolskim oblastim v naši mili domovni. Dopisnik.

občine, naj bi ji vojno ministerstvo prodalo sedanjo vojaško bolnišnico, ni vslišana. Za častnega meščana bil je enoglasno izvoljen vitez Miklosič. Odborniku gosp. Hribarju, ki gre kot pooblaščenec „Narodnega doma“ k gledališčni slavnosti v Prago, naroči se sporočiti tudi voščila mestne občine ljubljanske. Dalje se naroči pravnemu odseku izdelati nov mestni statut, da se potem podá deželnemu zboru v pretres in potrdilo. Sklenili so tudi, da prodajalci premoga, ki zdaj po mestu tako neusmiljeno vpijejo, dobé posebne trobente, s katerimi bodo naznanjali svoj prihod, pa ne več po ulicah in trgih, marveč samo po vežah.

(Slovensko gledališče.) V ponedeljek, to je smajni dan, bo v gledališču ljubljanskem slovenska predstava igre „Alfonz“.

(Porotniki) so bili izžrebani za dobo, ki se prične 3. decembra. Zavoljo prepričlega prostora v današnjem listu navedemo jih prihodnjic.

(Somenj sv. Ošpete) prične se v ponedeljek. Poznalo se je to nekaj že danes, akoravno ne preveč. Je veliko več prodajalcev, ko kupčevaleev.

Razne reči.

— Ubožne Zagorce misli vlada na ta način podpreti, da jim pomaga do hmeljarstva. Grof Jelačić je prepustil za to potrebno zemljo brezplačno v Novem dvoru.

— Arlberški prerov je 10.240 mtr., tedaj kake 3 ure dolg. Kjer je najvišje, tam je 1310 metrov nad morjem. Za 400 metrov je krajši kakor Št-Gothardski in za 2000 mtr. kakor Mont-Cenis-ski, in za 158, oziroma za 72 metrov viši, mimo prej imenovanih. — Delati so začeli 24. junija 1880 na zahodni strani sta delala brata Lapp, na vzhodni G. Ceconi. Vsaki dan so se mogli pomakniti za 3-3 metra naprej, in tudi druga dela pri prerovu niso smela zaostajati ne višej od 180 dni za pomikanjem v prerovu. Za vsak dan zamude je bila kazen 800 gold. Za vsak dan pridobitka na času pa isto tolika dobička. Dosihmal so prerov 12 mesecev poprej prevrtali, pogojeno je bilo, da ima prerov gotov biti do jeseni l. 1885, a sedaj bode gotov že poletja 1884. Poprek so na mesec predrli pri Mont-Cenis-u 76, pri Št-Gothardu 170, v Arlbergu 252 metrov. Prerov bode stal 15 milijonov gold. — Gospod trgovinski minister bode zažgal v ponedeljek zadnji podkop. Prerov bode kake 3 metre daljši, kakor so preračunili. Sicer se pa vse vjema kakor so preštevili, rova se natanko vjemata. Prerov visi po strani proti Predarlškemu. Vzhodni rov se vzdigne na 1000' za 2', zahodni pa za 15'; tedaj je ta bolj strm. S stroji so začeli 13. novembra 1870, tedaj so prav v treh letih prišli iz rova v rov. Delavci imajo dobiti svinje in denarja. Žrtvenika (altarja) kjer bode slovesna sv. maša, sta postavljena pri vzhodih v rova. Zupnika iz Stuben in Klösterle bosta imela sveto mašo. Priprave za slavnost moti sneg, ki je že meter visok padel.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 17. nov. Pöckh odstopil je iz zdravstvenih oziror, naslednik mu bo najbrže Sterneck.

Praga, 16. nov. Cesarjevič in cesarjevična zavoljo nepričakovanih zadržkov ne moreta vdeležiti se otvorjenja českega narodnega gledališča, pa bota prišla nalaš k slovesnostni predstavi dne 25. t. m.

Paris, 17. nov. Včeraj pridrl je 18-letni pekovski pomočnik Čuricu, iz Hagenua domá, z nabitim, za strel pripravljenim revolverjem v sobo naučnega

ministerstva, prej prašavši po ministru Ferryu, kjer so ga pa odpravili. Hišni čuvaj vkrotil je predrzneža, ki je rekel, da bo prevzeto nalogo umorjenja vseh udov vlade izvršil brž, ko bo prišel iz ječe.

Berolin, 17. nov. Stolonaslednik od-potoval je ob 8³/₄ zjutraj v Genuo.

Tujci.

15. novembra.

Pri **Maliči**: Atanžij Waziljev, profesor, iz Moskve. — Walter Wensky, kupec, iz Berlina. — Anton Houl, vradnik, iz Brna. — Hugo Artveger, kupec, iz Jägern-dorfa. — J. Piki, kupec, iz Krškega.

Dunajska borza.

16. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 70	kr.
Sreberna	79	30
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	40
Papirna renta, davka prosta	93	25
Ogerska zlata renta 6%	120	25
„ 4%	86	65
„ papirna renta 5%	85	—
Kreditne akcije 160 gld.	274	50
Akcije anglo-avstr. banke 120 gld.	104	75
„ avstr.-ogerske banke	840	—
„ Länderbanke	107	—
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	621	—
„ državne železnice	309	75
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	216	—
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	119	50
4% „ „ 1860 500	132	—
Državne srečke iz l. 1864 100	171	—
„ „ 1864 50	170	—
Kreditne srečke 100	172	—
Ljubljanske srečke 20	23	—
Rudolfove srečke 10	19	25
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice Ferdinandove sev.	102	80
„ „ 104	75	—
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	—
London 120	60	—
Srebro	—	—
Ces. cekini 5	73	—
Francoski napoleonid. 9	59 ¹ / ₂	—
Nemške marke 59	25	—

Akademični slikar

Jurij Tavčar

v Gradišči (Burgstalske ulice) št. 11,
priporoča se s spoštovanjem častiti duhovščini. (1)

Priznana nepokvarjene, izvrstne

Voščene sveče

izdelujeta (7)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Najudanejšo podpisani naznanja prečistiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom, da je za umrlim gospodom

MATEJEM SCHREINER-JEM,

pasarjem in srebrarjem,

na Sv. Petra cesti šte. 27.

prevzel njegovo

pasarsko in srebrarsko obrt s celo zalogo vred.

Mnogo let bivšemu vodji delalnice pokojnega mojstra mi bode vedno najprvo prizadevanje, da dobro in pošteno postrežem častitim p. n. naročnikom. Izurjen v vseh delih te stroke, prejemljem v izdelovanje in popravilo najfinejša dela iz srebra in drugih kovin, bodisi da treba cerkveno in drugo orodje na novo v ognji pozlatiti, posreberniti ali sploh popraviti. Imajoč tako obilno zalogo lepo in solidno narejenega cerkvenega blaga: monstranc, kelihov, ciborij, mnogovrstnih svečnikov in svetilnic, raznoterih križev in kánonskih tabel etc. zamorem takoj vsakemu v popolno zadovoljstvo postreči. Naročena dela izvršujejo se v vsakeršnem zlogu, natančno po nakazanem obrisu, točno in kolikor možno v nizko ceno.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

LAVOSLAV TRATNIK,

naslednik za Matejem Schreiner-jem pasarjem in srebrarjem,

na Sv. Petra cesti šte. 27.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žicah, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa že se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stojčim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahtevalec.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeli, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezní priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpripravišjo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(14) posestnik v Smarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči sokí in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne oteklino. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživiljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

e. k. priv.

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnjenih udih, skazenem želodu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.